

Joonistamine kui loomingulise mõtlemise abivahend

Visuaalne kunst on nägemise kaudu tajutav kunst, kus tekib visuaalne keel, mis aitab selgitada situatsiooni, olukorda, mõtet, tehes seda lihtsustatud moel, abstraktselt ja kiiresti kättesaadaval viisil, milleks võib olla joonistamine.

See on kontseptsioon läbi visuaalsete piltide ja kujundite, esemete ja figuuride stilisatsioon, kus ka tekst võib saada pildi osaks.

Kõigel sellel ei tohiks aga puududa esteetiline pool.

Rõhutan siinkohal sõna esteetiline. See on kujundi, värvi ja joone professionaalne kasutamine, milles on oluline kompositsioon ja vormistus.

Visandlik joonistamisoskus on hea abivahend oma idee selgitamisel ja mõtte arusaadavaks tegemisel. Teadupärast on joonistamine ja kujundlik mõtlemine just sageli ka loomingulist mõtlemist stimuleeriv tegevus.

Joon on kujundliku mõtlemise väljendus – instrument.

Kui ideed jäävad presenteerimisoskusele jalgu, jääb teostamata kogu loominguline potentsiaal.

Kiiret ja visandlikku joonistamist on võimalik kasutada juba konkreetsetes situatsioonides, erinevate tööde ja väljundite puhul, kus on kindlad piirid ja nõuded, mis nõuavad professionaalset esitlust. On see siis *storyboard* filmile või mõni muu meediumi väljund, mis vajab konkreetset idee kirjeldust.

Esitluse professionaalsus on enamasti ootuspärane, tehnikaid ette kirjutamata.

Joonistamine, nii nagu ka mõne muusikainstrumendi õppimine, vajab süsteemset treeningut.

Tutvustan esmaseid mõtteid, kuidas süsteemi luua, et jõuaks tulemuseni – elementaarse joonistusoskuseni.

PERSPEKTIIV

Alustan perspektiivi õpetamisest, mis arendab ruumilist mõtlemist. Seda ei ole kõigil, kuid seda on võimalik arendada. Väidetavalt on meestel ruumilist mõtlemist rohkem, naistel vähem. Mingil määral on see seotud loogilise mõtlemise mudeliga.

Ruumiline mõtlemine on aluseks loovale mõtlemisele.

Perspektiivi tajumine allub lihtsatele reeglitele, mida teades on võimalik aksonomeetrias ja perspektiivis joonistada ja edaspidi joonistamist õppima hakates sellele tugineda.

Toon siinkohal näited ja skeemid. Lihtsamalt keerulisemale.

Nn linnu ja konna perspektiivi on lihtsam selgitada kõrghoonete vaatluse juures.

Perspektiiviõpetuse kokkuvõtteks: lihtsatele joonistustele ja skitseerimisele lisaks oleks töö – abstraktne maal. Soojad ja külmad toonid, nende kooskõlad ning ka graafiline – monokroomne variant.

INIMESTEST

Hea on omada eeskujusid, informatsiooni on võimalik leida näitustelt, netist, raamatutest.

Isiksuseks kujunemisel on oluline olla kursis sellega, mida maailmas tehakse, milliste kunstnike nimed esile kerkivad.

Illustreerin seda osa loengust võluva figuurijoonistaja ja -maalija, vene päritolu USA-s elava kaasaegse kunstniku Alex Kanevski maaliga „Õhtusöök sõpradega“.

Väljudes akademismist, on tema tugevuseks isiklik, tundlik maalimislaad.

Heal tasemel joonistamise koolitööd ei näe tänapäeval enam väga sageli. Sellise taseme saavutamiseks on vaja aega ja palju joonistustunde.

Ajanappuse ja vähema vajadusega kohanedes võib hakkama saada ka lihtsamalt.

Visuaalsel kujutamisel on oluline arusaadavus, kõnelemine läbi pildikeele – kommunikatsioon.

Situatsioone, dialoogi ja tegevust on võimalik edasi anda ka kriipsujuku abil.

Kuid inimest on võimalik kujutada ka paremini, kui teha esmalt selgeks proportsioonid.

Keerulisim osa inimese joonistamise juures on käed, *storyboardis* või kavandis saab käsi markeerida ja lihtsustada. Ka käte joonistamine ei ole keeruline, kui seda harjutada.

Jõuan tagasi kriipsujukuni, mille abil on võimalik visandada inimest tegevuses. Proportsioone tundes on lihtne joonistada situatsiooni ja liikumist. Kuni vajaduseni figuuri stiliseerida, oma käekirja kujundada ehk oma isikliku joonistamis- ja maalilaadini jõuda, kus proportsioonide venitamine on pigem omapära ja stiil.

PORTREED JA ILMED

Pea ja portree joonistamise juures on samuti tähtis proportsioonide nägemine, kõik näod on erinevad.

Lihtsam on sarnasust ja karakterit tabada, kui on millestki kinni hakata. Näha iseloomulikke inimese näos, tabada ilmeid.

Suurepärane karikatuursete ilmete tabaja on olnud läbi aegade Taani kunstnik Bidstrup.

Andro Kööp on teinud joonistust ja kollaaži kasutades võluva autoportree, milles on tunda sarnasust väga huvitaval moel.

Ilme edasiandmisel on ka hea võimalus kasutada rakurssi, mõnikord aitab see karakterit ja tunnet tabada. Eriti siis, kui on tegemist väga proportsionaalse näoga.

ABIVAHENDID

Õppetöö läbiviimiseks on arvukalt võimalusi, et seda huvitavamaks ja kaasaegsemaks muuta.

Ilme, figuuri ja tegevuse joonistamist saab harjutada ekraanile näidatud filmi stoppkaadrite järgi. Näiteks filmis „Ristumine peateega“ Laura osatäitja Piret Kalda oma monoloogis kasutab kümneid erinevaid emotsionaalseid ilmeid. Näitleja on ka kõige osavam oma ilmete kasutaja.

Tulemuslik on kasutada pliiatsit ja märkmikku ja üritada iga päev midagi joonistada, mõnda hetke visualiseerida.

Visuaalne pilt talletub mällu paremini.

On väga mitmeid joonistamiseks mõeldud äppe, kust saab skitsi ka välja printida ja graafiliselt huvitava tulemuseni jõuda.

Vana hea krokii on üks kindlam käe ja silma treening, lühema ja pikema-ajalisi poose joonistades, seda saab teha ka üksteist modellina kasutades. Või joonistada foto järgi, ise pildistades või leides kõneka foto.

Võimalusi on väga palju.

Tõin siinkohal vaid mõned näited. Põhiline oleks, et aine oleks üliõpilasele kõitev, et

ta tuleks tundi rõõmuga. Aidata leida motivatsiooni ja julgustada, kui kõik ei tule alati kergelt kätte. See eeldab individuaalset lähenemist, mis väikese grupi puhul on võimalik. Ülesannetele läheneksin nii, nagu teeb seda kunstnik: töö on valmis, kui on tekkinud teatud rahulolu tehtust ja tulemust võib lugeda taieseks. See aitab äratada huvi tehnikate, materjalide ja käelise tegevuse vastu.

Nii tekivad edusammud kiiremini.